

РУСИН

ІНФОРМАЧНИЙ ДВОТЫЖДЕННИК РУСИНІВ СЛОВЕНЬСКА

INFORMAČNÝ DVOJTÝŽDENNÍK RUSÍNOV SLOVENSKA

3 ОБСЯГУ

О зязді СРУСР	5
Новы філмы і о Русинах	7
Першый сейм молодых Русинів	8 - 9
О Рускім домі - протест	12

Новорічне засідання ВВ РОС

30-го януара 2009 ся в просторах Вігорлатського освітнього центра у Гуменнім одбыло перше новорічне засідання ВВ РОС. Засідання отворив і вів председа РОС Владимир Противняк. Мімо членів ВВ РОС ся їднання зучастнив і Инж. Ян Магура, член ДР РОС. На засіданю было обговорено много актуалных тем з діяльства РОС, активностей як і сполупраці з іншыма організаціями. Засідання мало конштруктивний характер і як першый пункт програму было схваліня робочого плану РОС на першый квартал 2009 р. Значіть найближше засідання ВВ РОС буде 22. марца 2009 о 10.00 год. а гнедь потім о 13.00 год. буде засідати КВ РОС. Засідання ся одбудуть в готелі Дукля сеніор (старый Гоґес) у Свиднику.

Членове говорили і о хоснованю ґрантовых сістемів МК СР на рік 2009. Проекты были спрацьованы на высойкій уровни і в пожадованім терміні одосланы на МК СР. Організація приготвила 22 проектів в рамках живої культуры, культурной політики, періодичной і неперіодичной пресы. Суть заміряны переважні на підпору розвиваня русиньского духа, ідентичности, на утриманя русиньского фолклору, говореного і декламованого слова. РОС приготвила і новы проекты, котры дотеперь не были реалізованы. Як напр.: 1. Літературный день А. Павловича, Богатство русиньского таланту, Русиньскы перлы триголосо (збірник), Снігурочка – музично-драматічний монтаж і т. п. Спомянуты проекты суть присвячены главні молодій генерації Русинів, але і як една з форм пропаґації русинства перед зрахованьом жытельства у 2011 році. Членове ВВ РОС говорили і о приправі на засідання Світової рады Русинів, котре ся одбыло 13. 2. 2009 у Пряшові. (Інформації із засідання СРР, як і зо засідання ВВ РОС із 12. фебруара 2009 у Пряшові надрукуюме у далшім числі ІР). Зато, же в посліднім часі ся знова шырять неправдивы і тенденчны інформації о тім, хто мать заступовати словенських Русинів у Світовім конгресі Русинів (дале СКР) і у Світовій раді Русинів (дале СРР), зато РОС одкрыла і

тот вопрос. Жебы вас ходем кус завести до даной проблематікы, треба увести дакотры факты з недавной історії. Жебы обыйти неприємности на 9. СКР у Сіґеті Маромороші, РОС вышла з ініціатівов, жебы ся зышли заступці обох організацій – РОС і САРО. Стріча ся одбыла 8. фебруара 2007 у просторах РОС у Пряшові. По высловліню поглядів, **обідва боки підписали сполочну резолюцію (Договор)**, котра мать 4 пункты. Їх оснований є, же обідві організації ся будуть взаємно решпектовати, сполупрацювати при наповньованю цілів русиньского руху на Словенську, і **же РОС не буде проти тому, жебы САРО было прияте до СКР як далшый член за Словенско.**

Дале у договорі было, же обідві організації буде на СКР заступовати делеґація у кількості 7 : 5 і же „Офіціалнов організаціов, котра буде заступовати Словенско у Світовім конгресі Русинів, як і єй рядным членом, буде Русиньска оброда“. З договору є ясно, же нияке черяня заступців Русинів у СКР не было договорене і прияте. На 9. СКР у румуньскім Сіґеті Маромороші была пропозиційна комісія, котрій ку проблематіці Словенська была предложена лем една пропозиція, а то з боку делеґатів за РОС. Пропозиція в основі выходжала з підписаного договору меджі РОС

і САРО з 8. 2. 2007. Тота пропозиція была зареґістрована до узнесіня із споминаного конгресу в части ІІ, пункт 6 в такім звучаню: „Світовый конгрес Русинів подтверджує рядне членство Русиньской оброды на Словенську (РОС) у СКР і схвалює

нияке черяня заступців зо Словенська в СРР. На почудованя, по конгресі было опубліковане узнесіня зо СКР у Народных новинках ч. 25-28 іщі 11. юла 2007 р. в части ІІ, пункт 6 в цалком іншійм звучаню. Цілый пункт был проформулований і уваджать ся

▲ На фото зліва Инж. Я. Магура, член ДР РОС, В. Противняк, председа РОС і Мґр. М. Кереканіч, член ВВ РОС на засідані в Гуменнім.

приятя Словенської асоціації русиньских організацій (САРО) за члена СКР. Обідві організації будуть выступовати за Словенско як єден сполочный член СКР. РОС буде делеґовати свого представителя за рядного члена СРР. РОС і САРО будуть высилати на засідання СКР сполочну делеґацію зо заступліньом 6 за РОС і 4 за САРО.“ Конгрес узнесіня такоґо звучаня схвалив єдноголосні. З того выпливать, же СКР у Сіґеті Маромороші не схвалював

у ним, же зо Словенська ся буде заступця в СРР черяти кажды два роки, раз за РОС а потім за САРО, а буде пропорціалне заступліня делеґації на СКР. Тоту неправду подтвердив і сучастный председа СКР і СРР П. Р. Маґочій у письмі, котре заслав 19. януара 2009 вшыткым членам СРР, значіть і членови СРР за Словенско В. Противнякови. Была то його тзв. справа зо стрічі із членами ВВ РОС, котра ся одбыла 17. децембра 2008 р. в просторах РОС (інформовали сьме о тім у ІР), де

ФЕДОР ВІЦО – ІЛЬКО СОВА З БАЮСОВА

► с. 1

ся мімо іншого пише: „Кедь РОС хоче остати членом СКР, мусить ся змірити з принципом черяня і взяти до увагы, же од половини 2009 до половини 2011 року (на два роки) членом CPP за Словенсько буде особа выбрана САРО-м.“ У вшыткій почливости ку САРО треба повісти, же організація у тім часі не мать історичне ани моралне право быти заступцьом словенських Русинів у CPP (выникла лем в році 2007). Мусить іщі вельо поробити, жебы на такый пост дозріла. Членове ВВ РОС собі стоять за своїм,

жебы членом CPP за Словенсько був і надале заступця РОС і узнесли ся, **жебы CPP не брала до увагы узнесіння, котре не є в згоді з узнесіньом, схваленым на 9. СКР.** РОС не хоче отворяти новы проблемы і рішыти неприродно вытворены проблем заступліня Русинів Словенська у CPP. Лем заставаме свое право, жебы была дотримана дотеперішня ситуація у вопросах заступліня в СКР і CPP так, як ся уводжать в Узнесіню з 9. СКР, котре было схвалене вшыткыма делеґатами.

В. Противняк інформовав членів і о недавнім засіданю на Уряді

Влады СР, котре было присвячене вопросам і пропозиціям РОС на зміну назвы СРУСР, на котрім, окрем нього, были: член Рады Влады про народностны меншыны і етнічны ґрупы Др. Іван Бандуріч, председа Влады СР Душан Чапловіч, ґенералный тайомник Секції про людьскы права і меншыны Уряду влады СР Марек Лисанський, як і заступці організації СРУСР. РОС передложила на УВ пропозиції на зміну назвы СРУСР, котра є в згоді з Уставом СР і меджінародныма документами. Выслідок засіданя був такый, же з боку Русинів і Українців, як і

з боку УВ СР будуть вытворены одборны комісії, котры ся будуть заподівати тов проблематіков. Пропозиції РОС на зміну назвы СРУСР одобрили і членове ВВ РОС.

На засіданю были обговорены і пропозиції ку змінам програму Народностно-етнічного высыланя Словенського розгласу в Кошыцях ітд. Самособов, же ся бісидовало і о далшій сполупраці з іншыма інштитуціями як напр. ВУЦ у Пряшові або Матіцов Словенськов.

С. Лисінова,
фото авторкы

Карневал в Колбовцях

Каждый з нас є день што день в систематичнім колоточі, бо днесь ся жые фрышным темпом, жебы ся вшытко постигало. Часто без стресу тот наш жывот ани не іде. А зато сьме рады, же собі можеме чімсь тот денноденный колобіг з часом спестрити, спрїемнити

чами, учітелями, достали свій простор розмаїты маски – чорти, принцезны, смертка, свадьбяна родина і іншы. Музика нам грала до танця а мы ся веселили една радость. Потім наслідовало оцініня масок – каждая маска достала перо. Златым клинцьом карнева-

▲ Єднов з успішных масок на колбовскім карневалі была свадьбяна родина. Фото Ян Стані.

і веселше пережыти. Таков нагодов суть наприклад і фашенгы – час балів, карневалів. Неєден з нас ся хоче одреаговати од каждоденных повинностей, хоче ся увольнити і забавити.

Последній януаровый тыждень ся в ОШ з МШ в Колбовцях ніс в дусі і атмосфері приправ на карневал. Парадили ся класы, ходьба в школі, школярі собі рыхтовали маски. В день 29. януара пообіді зышле сьме ся в школі, перезлекли ся до масок і чекали сьме, коли зазвучать першы мелодії музыкы. Найперше пан діректор Мґр. О. Вархолік привітав вшыткых притомных і святочні отворив карневал. Потім пред участниками карневалу – роди-

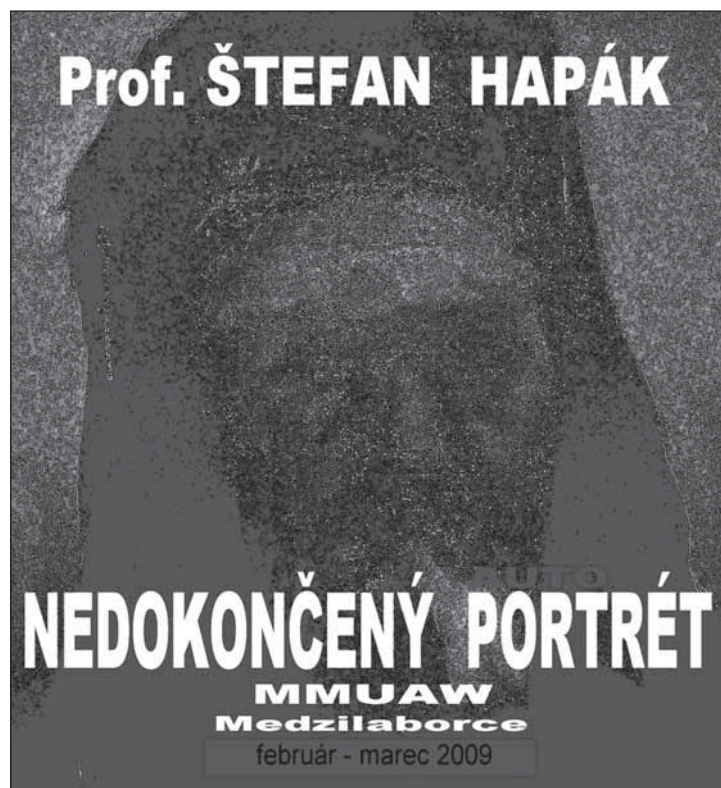
лу была томбола. Неєдна тварь ся розярила сміхом, кедь зачула свое чїсло... Фрышно сьме выкročили по ціну і вылосовали далше чїсло. Як сьме ся поперезликали з масок, могли сьме собі закусити до обложеной булкы і запити чайом. Далє сьме ся посилнены добрі забавляли, аж приємна веселость опановала нашу мысль і сердце.

З того місця ся хочеме подяковати родичовскій раді і спонзорам: Урбарьскій сполочности в Колбовцях, Якушовцях, Брусніці, п. Геціму, старостам спадовых сел, котры нам фінанчні помогли карневал зреалізувати.

Редакчна рада ЙОТА в Колбовцях

▲ На Русиньскім сілвестровскім балі в Гуменнім ся забавляла і міністерка праці, соц. діл і родины СР Вєра Томанова (на фото третя зліва).

Од 15. фебруара до 30. марца 2009 буде в Музею модерного уміня Енді Варголы в Меджілабірцях приступна выставка з творбы Проф. Штефана Гапака під назвов Недокінченый автопортрет. Організаторы выставки: Експерименталный центр музеоедукалогії САВ і ММУЕВ в Меджілабірцях. Кураторами выставки суть: Др. Міхал Быцко, Пґд. і Мґр. Мартін Цубяк.

О русиньскій стрічі в Бардїйові по балі

Русиньска оброда – Регіональний клуб в Бардїйові на чєлі з єї председом п. **Іваном Бандурічом**, ст. приготила Новорічну стрічу Русинів і приятелів, споєну з вырочнов сходзов, котра была 23. януара 2009 в просторах Споєной школы Юрая Геніша в Бардїйові.

▲ Так святочні зачала бардїйовску новорічну стрічу Русинів Біловежанка.

Была то достойна, приемна, емоціями і позітївов енергїйов наби́та стріча. Як все повный елану і з іскров в оку ся пан Бандуріч

приговорив притомным і оцінив конкретну роботу Регіонального клубу РОС за минулый 2008 рік. Він привитав і представителів української народности, котры каждорічно ходять на акції. Ку приемній атмосфері приспів співацькый колектів Біловежанка на чєлі із свойов ведучов Марїйов

Бароляковов. Їх вступный обряд з дарованьом колачів – паскы зо запаленыма свічками – істо хопив за сердця вшыткых участників.

Потім уж наслідовав танець, спів і весела забава, як на балі. Своїма частушками окоренила забаву Українка п. Пасічникова. Колоточ забавы ся поступні крутив скорше і скорше... Вышла з того наконець порядна танечно-співацька „віхрица“. Заспівали сьме собі і красны русиньскы співанкы а до танця нам грала музика **Яна Павука** з Курова. Тото вшытко при добрім освіжію і традичных їдлах. Не хыбив файный гуляш і смачны пероги з кухні спеціалістів школькой їдалні Споєной школы Ю. Геніша.

Быв то вечір повный приемных розговорів, милых слов ці споминань. Є то барз цінне, же ся доказали в гойній кількості і в такій добрій наладі зыйти люде із вшелякых кутів нашого окресу. Была єм мило прекваплена, як ся знали забавити і найти сполочну бісїду і люде вшелякых віковых категорій. Ведь притомных в тот вечір спойовало і то, што зеднує вшыткых людеї еднакой народности – язык. Можу повісти, же єм тот язык чула з уст своїх ро-

▲ На бардїйовскім засіданю выбору РК РОС зліва Г. Юрїчова, В. Юрїчова, І. Бандуріч і Я. Новак.

дичів, но не пестовала єм го і не принесла ани до своей родины. Але в притомности таких добрых людеї ся наконець і мій язык розвязав і усвідомила єм собі, як ня на душі штосі приемне грїло. Є цінне і потребне не забывати, оживльовати і утримовати приемны споминаня, традиції, звыкы ці язык наших предків.

На щастя, же суть меджі нами люде, котры ся намагають утримати і такы поклады. Дякую, п. Бандуріч, же сьте во мі запалили іскерку. Чую, же ся розгорїла.

-Гю-

ТИХО

Нашто нам властне дївадло – заплачїме, прийде з Пряшова професіональний колектів. А з властным дївадлом будуть лем проблемы, кого, на яку роль обсадити, не маме ани молодых, ці буде грати дїдо Василь з бабов Ганьов? А режїсер? Кулісы? Культурный дом порожній, але студєный – іші реуму хопиме! А нашто нам дївадло – в теплі посидиме, попозераме телевізны програмы, аж покы не заспиме. Зато не кличєме ани сусїдів. Коло телевізора ся не дасть з навщівниками бісїдовати або подримати ці спати.

Так нашто нам клопоту з дївадлом?

Нашы предкове так не роздумовали. В селах было много дїтей і молодых людеї – было з чого выбєрати. Як ся нашов ентузіаст – режїсер, раз-два быв основаный колектів – співацькый, музичный або драматичный. Телевізїї не было, вечєры довгы, так культуру народ творив сам. Быв то талантованый автор, тот народ. Попозерайме ся, напри-

клад, лем на сценары спросин, свадьбы, крестин, пущаня і далшых обрядовых традицій.

В минулости, котра є добров учїтельков, скоро на каждім селі были хор, музика або драматичный кружок. Не было то так давно, лем в минулім сторїчу, до войны, коли Общество Александра Духновїча было так популярне, же достало масовый характер на Підкарпатській Руси. Окрем того, в каждім реґіоні – в Ужгороді, Пряшові, Горліцях – были живы Руськы народны дома.

Были Дні руськой культуры, співацькы хоры, чїтальні, де єдны новинкы чїтало много людеї або єдны новинкы чїтав єден, а много далшы слухали, коло того дебаты. Были драматичны кружки, шпортовы і культурны акції, як маялєсы, юніалєсы, стрічі жытелів сусїдніх сєл на меджі своїх хотарів, стрічі при ватрі, вечеркы, была своя музика, капєлы. При тых, на нашы традиції богатых акціях, ся прямо в практиці утримовало **СВОЄ – народность, віра, язык і богаты традиції**, што потверджують позітївны факты з минулых штатїстїк о векшій кількості Русинів.

Добра масова форма є і сучасный фестївал, но там векша

часть людеї пасївно сидить. Даколи выпарадженым, весєлым і спочєным танєчникам подякує аплавзом, даколи ні, послухать співанкы з радїя або купити собі ЦД награвку... О музиці на мості або в культурнім домі ани не хыровати. Днесь суть уж лем даякы дїскотєкы.

Кілько плусів, а кілько мінусів сьме назбєрали, жебы сьме одповіли: хто живь богатшым культурным жывотом – мы або нашы предкы?

Люб свій народ не зато, же є славный, але зато же він твій. Хто ся ганьбїть за свій народ, тот ся сам за себе ганьбїть.

А. Духновіч

І так собі думам, же порівнавати і роздумовати мож, але не взбыхати над краснов, ідеалнов минулостьов. Нїгда така не была. Нїхто бы ся уж до 20-30-ых років минулого ст. не хотів вертати. Каждый народ цілый свій труд засвятив тому, жебы ся будучім поколіням жыло лїпше. Даколи ся кус помылїв. Але все ся много подарїло або холам одштартовало.

як кебы там вшыткы уж померли. Выйдьте вон і слухайте, яке то неприємне тихо в тім вашім краснім, мальованім селі. Страшезне тихо, котре нам не поможе іти допереду із свойов усвідомленостьов, жебы нас в 2011 році при зрахованю было штонайвєце.

Уж ся тїшыте, же в недїлю підєте меджі живых людеї до церькви. Но до недїлі іші так далеко...

Т. Л.

REGINA
Slovenský rozhlas 2

Зміни в розгласовім высыланю!!!

Од 2-го фебруара 2009 народностно-етнічне высыланя можете слухати на коротких волнах, в пасмі ВКВ два. Каждый день од 18-ой до 19-ой години наш програм наладите на цілій території Словеньска на выштых фреквенціях Радія Регіна. На тих самых фреквенціях нас можете чути так само і у вівторок од 20-ой до 22-ой години і у четверь од 20-ой до 21-ой години. Через вікенд можете свої облюблены програмы окрем уведженого часу чути в суботу вечер од 19-ой до 21-ой години а в неділю рано од 7-ой до 9-ой години на фреквенціях Радія Регіна Кошыці. Подробнішы інформації найдете на www.rozhlas.sk

Час Народностно-етнічного высыланя на Радіу Регіна

- **понеділок:** Радіо Регіна: 18:00 - 19:00
- **вівторок:** Радіо Регіна: 18:00 - 19:00; 20:00 - 22:00
- **середа:** Радіо Регіна: 18:00 - 19:00
- **четверь:** Радіо Регіна: 18:00 - 19:00; 20:00 - 21:00
- **пятниця:** Радіо Регіна: 18:00 - 19:00
- **субота:** Радіо Регіна: 18:00 - 19:00
- Радіо Регіна Кошыці: 19:00 - 21:00
- **неділя:** Радіо Регіна: 18:00 - 19:00
- Радіо Регіна Кошыці: 7:00 - 9:00

Гітпарада

русиньских народных співанок

57. коло гітпарады русиньских народных співанок принесло

такы конкурзны співанкы:

1. Фолклорна група Шаріш з Пряшова – *Заспало дівча*
2. Фолклорна група Яворина з Торисок – *Ей, а яка то добра...*
3. Сімона Федоркова з Ублі – *Не дам ся ті, не дам...*
4. Ярослав Чура (Строчін) і Павол Феценко (Свидник) – *А на горі татарочка...*

НОВОТИНЫ:

5. Штефан Василенко з Олькы – *Ішли женці*
6. Анна Порачова – *Ой, там на горі.*

Вашы голосы про три із шестьох співанок посылайте e-mailом на адресу: kandrac@rozhlas.sk а не забудьте на гесло – Шьлівам собі, шьлівам... На єдного щастливця чекать ЦД.

Потішыть нас і ваша одповідь на вопрос: Што то суть **ГАРАДІЧІ?**

Уж теперь вас кличеме ку слуханю далшого кола гітпарады 22-го і 27-го фебруара 2009.

Шудіховці співаючі по Америці, знова на домашній сцені

В половині дев'яностых років, кедь Русиньска оброда на Словеньску в порівнаню з днешнім часом, іщі не мала так росшырены свої културны активности до вштых окресів русиньского регіону, витала ініціативу каждого добровольного русиньского активіста. Єдныма

тили і русиньскы акції в Стражскім не мав хто організувати. Аж пізніше сьме ся дознали, же наші активісты одышли до Америки.

А ту одразу, як звізды з ясного неба, ся обоє, Анна і єй муж Петро Шудіховы, зявились недавно в нашій редакції Інфо Русина на

▲ Анна і Петро Шудіховы на навщіві в нашій редакції.

з активных културных діятелів ся стали в тім часі **Анна Шудіхова** (в тім часі Гарайбічова) і днесь уж єй муж **Петро Шудіх**. Анна, родачка з русиньского села Кална Розтока, была тогды шефков Домова пензістів в Стражскім, де ся находжало много людей з русиньских сел. Анна співала, росповідала гуморны пригоды а Петро, родак тыж з русиньского села Дюркова (окр. Стара Любовня) єй грав на гармоніці і ведно выступали нелем на акціях, котры Анна організувала в пензіоні, але і інде, як наприклад на вшеляких фестівалах. В тім часі (до 1996 року) Анна організувала і готовила розмаїты русиньскы културны акції, де ся презентували співами і музиком нелем она з Петром, але до приправы красных сценок залучіла многих інших Русинів – меджі нима і жытелів з пензіону. Єдным словом в тім часі місто Стражске вдяка ним жыло і русиньсков културов. Потім ся обоє на довшыи час стра-

живо. Повны сил і ентузіазму до далшой роботы на полі русиньской културы. Як сьме ся витали, ани ся мі не хотіло вірити, же од нашой послідной стрічі з нима минуло уж скоро 13 років. Бісіді не было кінця-края, о їх выступлінях на русиньских фестівалах по Америці, о далшых Русинах, з котрыма ся за великов млаков спознали, о зарібках попри співі, бо лем зо співу бы не выжили, але главні о їх планах до будучности. Шудіховці днесь жыють знова в Стражскім, де собі обновили свою співацьку групу **ГАШТАНКА**, в котрій суть членами, окрем манжелів Шудіховых, **Марта Шалахова** і молодый 17- річний паробок **Матуш Мазар**. Уж ся дали наповно до роботы, мають приготвленый богатый репертоар, з котрым можуть выступити на будьякій акції і нукають ся знова до роботы при утримованю і шыріню русиньской културы на Словеньску.

А. Кузмякова, фото авторкы

► Герці ТАД **Владимира Брегова** з **Васильом Русиняком** у грі **Жыво**т на міру, котру можете видіти 25. фебруара 2009 о 19.00 год. на Великій сцені ТАД. Театрална гра є о гляданю новой ідентичности

24. янура 2009 ся у Пряшові одбыв 5. Зязд Союзу Русинів-Українців СР, котрый ся на основі станов высше спомянутой організації одбываць кажды 4 roky. Першым інтересом на акції было, же представителі проукраїнського СРУСР за свій материнський язык поважають український язык, хоць векшына притомных жыє на русиньскых селах і бісідують по русиньскы (особно і зо мноу). Но на спомянутім Зязді тому так не было. Хоць і в назві їх організації є слово Русин, о Русинах і про Русинів в замірах, цілях або ідеях ніт ани хыру. Тепер уж єм перевсвідчена, же під тым назвом лем давають маску слову Українець, а то всяды там, де бы вжыте слово могло у людей выкликати проявы несимпатій ці незгоды. Думам, же вшыткы тоты, котры у своїх выступлінях вживають термін Русин-Українець, знало ці незнало порушують нелем Уставу Словенської републіки, але і прінціпы етнічної коректности, як і правила словенського правопису, а в непосліднім ряді і прінціпы обычайного здравого сельского думаня. Добрі знаме, же ани історія не познать понятя „етнографічна група“ (як твердят представителі СРУСР), котров бы ся мав означовати прихыленець такой народностной меншыны, як і не познать народность Русин-Українець. Така ся офіціално не находить у владнім або іншім уряднім документі. Не найдеме ей ани в нияких офіціалных штатістіках у нас або в цілім світі. На зязді было такой (і про незаінтересованых) од самого зачатку ясно, же народность Русин-Українець є лем в мыслях проукраїнських функціонерів, котры баламутять тов назвов жытелів на Словенску. Шкода, же там были і такы функціонари або старостове сел, котры суть раз Русины а потім зась Українці. Кедь ся організує русиньска акція, так ся биють зато, яки суть горды і великы Русины. Но на зязді были зась за великих Українців, котрых істо немилу заскочіла притомность русиньскых заступців з медій. Тото было потверджено і нашов притомностьов, кедь перед нами многы вызначны функціонари, або старостове, котры організують русиньскы акції, втікали задніма дверями. Може то вызерать як гротеска, но суть то реалны

Братя Українці???

факты, над котрыма ся треба задумати і зробити собі порядок у своїм сумліню. Кедь, правда, го іщі мають. Нашым заміром на Зязді (окрем редакції ІР там був і Ф. Віцо) не было критізовати їх українську бісиду, на котру мать каждый право, або ідею народностного прозелітзму (хоць нас то вшыткых Русинів мерзить), мы ся лем хотіли дознати становіско компетентных членів СРУСР на Верейну вызву старолюбвнянських Русинів на зміну назвы Союз Русинів-Українців на Союз Українців (Вызва была опублікована в ІР ч. 1-2 /2009). Но і так было барз тяжко ся дашто дознати, ці ся спомянутым проблемом холем частково заподівали. Хоць ся бісідуює, же сьме братя, вірте, же на тім зязді тому так не было. Іщі перед пресконференціей, котру парадоксні про нашу участь організаторы зрушыли, сьме ся дознали, же нашы новинкы (в котрых была опублікована і спомянута Вызва старолюбвнянських Русинів і были к діспозіції делегатам зязду) скінчили в контейнері!!! Ці таке дашто собі роблять братя? І так участники зязду не могли быти ани прямо інформованы о вызві Русинів. Потім сьме рішыли свойов участьов предложити вызву прямо на зязді, но не стало ся так, бо сьме на зязд не были позваны. Но были там і такы, котры перед акціей обіцяли, же з данов проблематіков выступлять, не зробили так. Кідь ся мали выголошовати выслідкы волеб, в рештавращі Младость были притомны новинарі і з іншых медій, но мы такую можность не мали, бо такой на зачатку нам было повіджено, жебы сьме одышли зо салы. Думам, же ку тому ніт што додати і же слово дискрімінація є ту на правім місці. Як

новинарі сьме мали позваня на пресконференцію, што є цалком нормалне, же на такы акції сьуть позываны новинарі. Но мы сьме там не могли быти, хоць нашы колегове з іншых новинок собі сміло і спокійні робили запис із засіданя. Ку чому веде така ситуація, є вопрос на порядне задуманя про самых організаторів?! Наконєць сьме холем по зязді пострічали компетентных і просили ся на дану проблематіку. Одповідь многых была і така, же зо салы выходили заднім выходом, жебы ся не мусили з нами зыйти. В ліпшім припаді нам холем одповіли, же не хотять з нами бісідовати... Но были і такы, котры (по довгім роздумованю і лем так, жебы їх ніхто не видів) ся ку даній проблематіці высловили, што мож поважовати за успіх.

Павел Богдан, підпреседа СРУСР - *На днешній Зязд ніхто з делегатів не пропоноває зміну станов в змыслі змінити назву Союз Русинів-Українців на Союз Українців. Як і то, же ніхто делегатам або Централній раді вашу вызву не доручів, зато ся о ниякій зміні не бісідовало і не голосовало. Докінця тоту вызву ніхто з членів СРУСР не підписав, сьуть то потверджены інформації (Позн. ред: То не є правда, бо знаме наісто о трьох особах, котры были на зязді і вызву підписали). Кідь бы був дакто із вызвов выступив, та істо бы сьме ся тым заподівали. Вызва была доручена лем до редакції Нове жытя, што не мать нич сполочного із днешнім засіданьом.*

Іван Лаба, бывшій преседа СРУСР, теперішній член преседництва: *Не будьте на сміх зо своїма вызвами. Тов проблематіков ся заподівали і на Уряді*

влады СР а самы знате, же назва нашой організації не є проти Уставі СР. Там ся пропоновоало, жебы была вытворена 3-членна комісія з каждого боку на посуджіня назвы. Но днесь є демокрація і каждый ся може называти як хоче.

Юрій Шпірко, новозволеный підпреседа СРУСР: *Русины-Українці сьуть єдно етнікум, котре ся не розділює, мають єдну културу, єден выходный обряд, єднакы діалекты і традиції. Бісідовати о двох народностях не мать змысел. Є то лем адміністратівный засяг, корый не є заргументованый. На Словенску не є закон, котрый бы таксатівні становляе народности. Зато не виджу причину, жебы сьме ся вызвов заподівали.*

Іншы делегати і участници зязду ся не хотіли ку даній проблематіці высловити. Дорогы представителі СРУСР, не мішайте ябка з грушками, не присвойте собі нашу русиньску културу, бо она нігда вашов не буде, як і не была. Русины од давна мали і мають свою історію, културу і традиції, мають свій кодифікованый язык. Маме сполочный лем выходный обряд, но тот мають і іншы выходны народы. З того выпливать, же сьме два **самостатмны етніка**.

За нового преседа Союзу Русинів-Українців СР був zvolenый **Петер Сокол** зо Старой Любовні, котрого волила 25 членна Централна рада тайным голосованьом. Він здобыв 18 голосів. Його протікандідат Іван Лаба з Гуменного здобыв лем 7 голосів і по 10 роках одходить з функції преседа. Підпреседрами СРУСР ся стали: староновый Павел Богдан з Пряшова і новый Юрій Шпірко з Кошыць. На зязді было 68 делегатів і много позваных гостей - людей з области културного ці поліціцького жывота, як МУДр. Петер Худік, преседа ВУЦ, Марек Лисаньскый, тайопмник Рады влады СР про народности, М. Гмітерова, заступкыня ведучого одділіня културы МУ в Бардйові, як і старостове сел: Камюнка, Шамброн, Удол, Уліч, Убля, Рівне ітд.

Новозволеного преседа поздравуєме із zvolіньом до функції і віримо, же праві він підпорить лоґічны і конштруктівны зміны в організації, ку котрым належыть і высше спомянана зміна назвы.

С. Лисінова

Історія грекокатолицької єпархії в Меджілабірцях

„Історія є матірью мудрости і учительков народів“

Такыма краснына словами а исто не аж так незнамыма зачинать найновша публікація і єдина тако-го характеру на Лабірціні під назвом **Історія грекокатолицької єпархії в Меджілабірцях**. З пера ПаедДр. **Властимира Дрозда** узрїла світло світа зачатком т. р. Автор ся з погляду історика снажыть

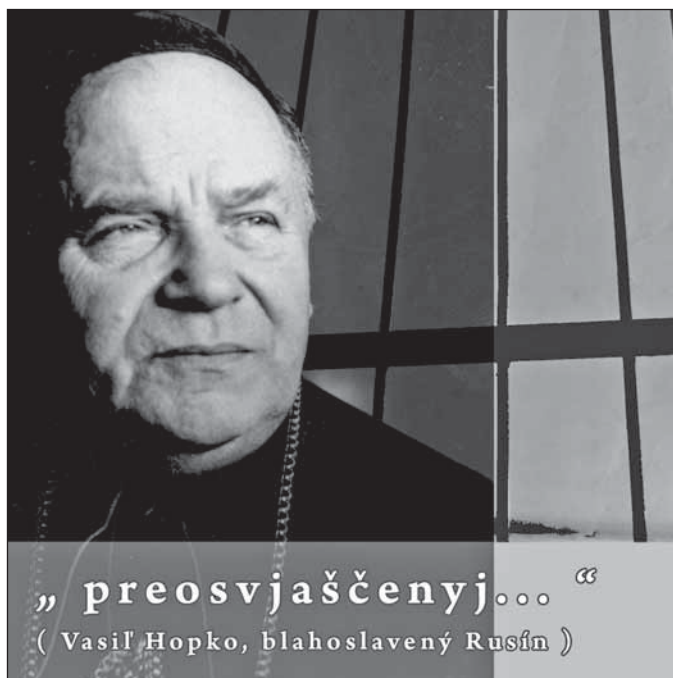
ній проблематиці в місті і околиці. Автор не забыв і на вызначных священників і на канонічны візитації єпископів. Інтресный факт, котрый ся у єдній із капітол уводжыть, є выслідок зрахованя жытєльства в 1991 році подля віры. У спомянутім році собі грекокатолицьку віру в окресі Меджілабірцях записало 7001 жытелів што є 54,3 %, православну – 2460, што є 19 % а римокатолицьку 882 жытелів,

чітателям приближыти історію грекокатолицької єпархії в Меджілабірцях і лаборецькый деканат. Сучасні у ній передставує історію міста Меджілабірці. Обсяг книжки творить 46 сторінок тексту, котрый є на кінці доповнений краснов фаребнов фотодокументаційов. Книжка є цінна і тым, же є то перша публікація, котра інформує о жывоті грекокатоликів у Меджілабірцях, як і то, же не є писана поглядом священяка, але історика. Окрем іншого, ся у ній можете дочітати о впливі Ужгородьской унії на віруючих, о єпархії міста в історічнім контексті, новшій історії єпархії в Меджілабірцях, о жывоті вірників за часів комунізму, о народност-

што є 6,9 % із цілковой кількості жытелів у місті. Інтресне читаня творять і факты із народностной структуры жытелів у місті. Перцентуалні ся уводжыть, же в році 1991 собі 56,7 % людей записало словеньску народность, **24,9 % русиньску а 15,3 % українську народность**. Іншы народности, якы жыють в окресі, творять менше як 1 %. В завершалній части автор конштатує, же проблем словакізації у місті є близькый понятю асиміляції. Вірїме, же тотя цінна історічна публікація обогатить зналости нелем каждого Лабірчана, але буде помічником про навщівників міста.

С. Л.

„preosvjaščenýj...“
(Vasil' Gopko, blahoslavený Rusín)

„ПРЕОСВЯЩЕННЫЙ...“ (Василь Гопко, благословенный Русин)

Документарный фїлм присвяченый памяті на єпископа **Василя Гопка**, котрый належав меджі найвызначнішых грекокатолицькых священників на Словеньску. Він із своїм діятельством ся зачленив меджі тых, котры были охотны заставати свою віру аж до кінця.

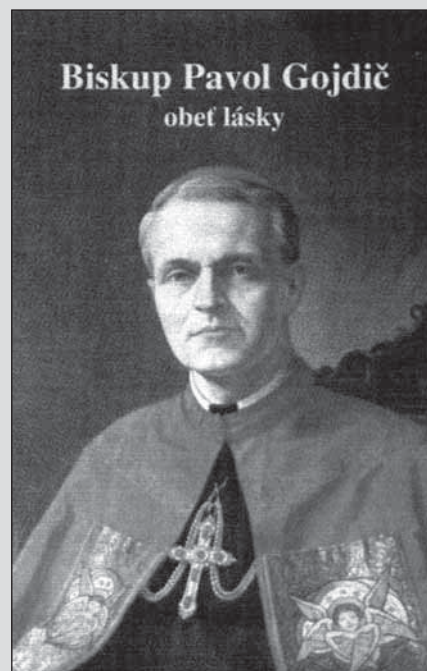
Сценар і режія фїлму: **Івана Лемпельова**, документарістка: **Беата Липіньска**, продуцент: **Ян Липіньскый**. У фїлмі выступляють: **Г. Секелі, сестра Евфемія, П. Данцак мол. і ст., О. Петренко, Г. Радачовска, А. Петренкова, Р. Летц, П. Дубовський, І. Лявинець, Патер Аквінас, Ф. Данцак, Е. Кочіш і М. Смиркова**.

Фїлм виробило Здружіня інтелігенції Русинів Словеньска в сполупраці з Уставом памяти народа і з фінанчнов підпоров МК СР – програм Култура народностных меншын 2008.

www.rusyn.sk

Даваме знати іщі раз тым, котры бы мали інтерес о цінну документарну ЦД на гравку о єпископови **П. Гойдічови, ЧСВВ**, котра вышла з нагоды 120 років од народжїня нашого славного Русина, же можуть собі єй купити в дакотрых обходах з церковнов літературов, але і обіднати на імейловій адресі:

cd-gojdic@inmail.sk

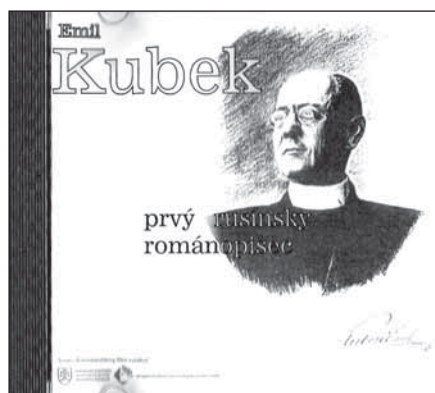

Документарный фільм о Емілови Кубекови

Сценар: **Іван Бандуріч і Франтішек Данцак**, режія і камера: **Вінцент Буйняк**, камера стриг і музика: **Павол Піліп**. То суть творителі фільму, котрый выник з фінанчнов підпоров МК СР.

Документарный фільм **Еміл Кубек** приближує жывот і творчость знаменитой особы духовного і культурно-сполоченьского жывота, вызнамного русиньского грекокатолицького священика, поета, языкознателя і родолю-

ба. З того фільмового документу ся можуть люде обозначити з його жывотом, студентськыма роками, посланьом душпастыря і його освітнім, языкознаучнім, публіцистичнім і літературнім діяльстві. В завершіню фільму ся ку особі Еміла Кубека высловлює Іван Бандуріч, котрый ведно із Франтішком Данцаком написали сценар до фільму.

Еміл Кубек шыріньом своїх ідей і свойов активнов творчостьов

охабив одказ нелем про жытелів нашого штату, котры ся голосять ку русиньській народности, але і цілому Словеньску. Фільмом ся несе русиньска співанка, як сімбол народного усвідомліня і гордості на то, же Еміл Кубек был Русином. Величезну любов ку родній землі видно і чути в окремых укажках з його творчости. І в часі еміграції в США жыв і робив про „свій народ“. Довгы roky ся о Емілови Кубекови не писало, не бісидовало, неправом ся на нього забывало. Він належить ку тым вызначным представителям, котры мусили умерти, жебы ім народ вздав належну почливість.

Споминаний документарный фільм є барз добрым додатком ку уж выданым книжным публікаціям. Але мож го зхосновати як учебный помічник на школах, котры достали простор учіти предмети як є напр. регіонална історія, в рамках котрой бы Еміл Кубек, як вызнамный русиньский діятель мав мати своє вызначне місце. (Позн. АК: Исто бы тот фільм з радостьов зхосновали і нашы учітелі русиньского языка на ОШ).

Авторы фільму нам представили чоловіка, котрого ся оплатити познати.

Мр. Г. Габуджова (БН)

Выдарена книжка о Хмельовій

Є едно тверджія, же дотеперь ся історія писала так, якбы ей участниками были тоты, што суть горі, на градусі, а не тоты з-під граду. Але оно є то так, же ход жывота, котрый реґіструє історія, о тім вирішує мала часть популації. Но історію можуть мати і окремы роды, села і міста, меншы людьскы посполітости. Як ся найде група способных надхненців і зачнуть на тім робити, то за даякый час буде выслідком книжка. Тото ся стало і в селі Хмельова, котра лежить 14 км од Бардїйова на дразі, яка веде до польского міста Горліці.

Як єм книжку достав, видів єм, же мать 300 сторінок і же є зоставлена енциклопедичнов формов (особы і пригоды суть написаны в геслах подля азбуки). Зато, же гесла суть писаны шпоровливым способом, у книжці є много интересных інформацій. То не є текст на едно прочітаня, то суть факты, ку котрым ся будете часто вертати. То значить, же така книжка належить до каждой родинной ці домашньої бібліотеки хмельовского родака ці локалпатріота, што жыє в селі або інде у світі. Авторы в книжці пишуть што ся у селі стало, хто і де жыв, што робив, бо тото вшытко до історії належить. Кедь чітатель найде в книжці даякы неточности, най подля того не судити цілу книжку, бо там до-

минує тото, што авторы мали за ціль: дати правдивый образ о жывоті многих ґенерацій села.

Чоловік, котрый не познать сітуацію в селі, буде ся чудовати, кілько і які люде ся народили і вышли з того села. Выше 40 люде як добровольници одышли на фронт і войовали за родну землю а дакотры там положили свої жывоты. Пару років по войні люде пішли за роботом, діти по школах. В книжці найдеме мена інжінірів, дохторів, правників, учітелів, доцентів, достойників, діректорів, писателів, малярів, дипломатів, як і славного герця.

Наконець хочу спомянути і таке, же іщі в 40-ых роках жытели села говорили, же суть в селі „руської віры і бешіды, молят ша по нашому в нашій руській церкви“. Книжка зображує і тоты часы, кедь азбука на селі грала велику роль. Є так і днесь? В книжці є публікований і діалект села, його обряды, звыкы, співанкы.

А хто ся на выданю книжки заслужив? Двома родаци з Хмельовой – Штефан Юрічків (Крушко) і Оля Вріндова – довгорічны організаторы і культурны діятелі, але і далшых еденадцять співавторів. Была зроблена велика робота. Хмельовчане сміло можуть быти пышны на свою історію.

*Проф. Інґ. Дімітрій Хома,
ДрСц., Прага*

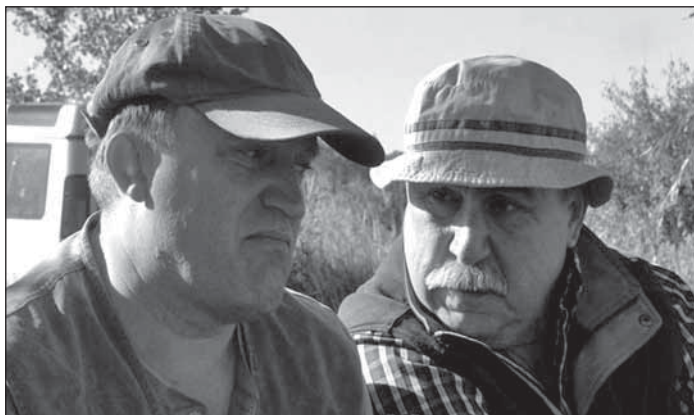
Фільм Танґо з комарами мать і русиньску дімензію

Недавно была в кінах уведжена премера фільму з назвов **Танґо з комарами** в режіі і продуценстві **Мілослава Лутера**. У фільмі іде о то, же двома емігранты приходять по роках на пару днів домів, на Словеньско. Каролови, котрого грать **Анді Гайду**, ся треба розвести, бо ся хоче знова щастливо і выгодні оженити. Рудо (**Роман Лукнар**) мать на нього подозерати, жебы ся не „підшпотив“.

Траґікомічний фільм мать і русиньский елемент, бо Русинів

з України у ним заграли **Робо Цімерман** (Федька, утеченець з України на пути до великого світа, ненавидить Америку і хоче еміґровати до Канады), **Евґен Либезнюк**, герець з нашого ТАД в Пряшові (Богдан, робітник на ставбі, Федьків стрыко) і **Анді Гриц** (Паша, Богданів краян і удомашненный лікарь).

З просьбов о переклад текстів до русиньского языка ся режісер обернув на Здружіня інтелігенції Русинів Словеньска (дакотры

▲ У фільмі Танґо з комарами герці - Евґен Либезнюк і Анді Гриць.

собі може памятата, як сьме глядали русиньский еквівалент про выразы „pytliak, pytfačit“). Кедь хочете по довшім часі чути

русиньский язык в ціловечірнім фільмі, мате ку тому добру нагоду.

-ял-

1. цілословенський Сейм молодих Русинів

ГЕЙ, Я ЄМ РУСИН, ШТО Є МОЙОВ ВИГОДОВ“.

Красота зимуньшой природы і пространства Музея русиньской культуры (дале МРК) у Пряшові докресльовали святочну атмосферу, кедь ся там 7. фебруара 2009 сходжали молоды Русины і гости на свій **1. цілословенський сейм молодих Русинів**. Русиньска символіка - застава і ерб в клубовні МРК іщі веце наповідали, же молоды Русины мають свій день „Д“. Молодой Русин найперше потребує здобыти гордость, почути співналежность і в непосліднім ряді хоче мати вытворений простор на то, жебы ся міг проявити і повісти: „Гей, я єм Русин, што є мойов выгодов“. Тото вшытко уж не є чудже про молодых людей, котры ся зышли на свойй першій цілословенській акції, жебы презентовали нашу русиньску молодеж на довгій пути на офіціалну цілословенську сцену. Мої дотеперішні скусености были і такы, же молодой чоловік, котрого родичі суть Русинами, ся дослова ганьбив за своє походжіня, не говорячі уж о його материньскім языку. Зато уж было на часі підхопити і зачленити до кумуніты молодых русиньских активістів, жебы досправды знали, де належать і розвивали молодого русиньского духа. Найперше ся пошыковала молодеж в Братіславі, де приходити штудовати вельо шыковных молодых людей з русиньских сел, іщі під патронатом **Здружіня інтелігенції Русинів Словеньска**. Праві тота організація вытворила секцію молодых Русинів при ЗІРС. Єй председом був **Осиф Бадіда**. Меджі закладаючих членів секції належали: **Мгр. Мартін Дуфала, Янка Бадідова, Любка Тарчова, Петро Штефаняк** ітд. По многих акціях, о котрых сьме уж інформовали, ся молоды люде зачали систематічно стрічати з ясным цільом, жебы вытворити міцне русиньске молоде ядро. Тоты ініціативы слідовала і Русиньска оброда на Словеньску, котра 27. септембра 2008 скликала приправный выбор у Гуменнім. Там ся зышли закладателі русиньской молодежной організації і давали докопы пропозиції станов той організації. Зато,

же на стрічі были одпрезентованы дві розділны концепції станов, было договорено, же братіславскы членове допрацують становы до фінальной подобы. Так ся і стало, кінцьом рока 2008 были становы уж зареєстрованы а організація молоды Русины была на світі. Председом організації став **Петро Штефаняк**. Уж тогды на спомнянутій стрічі были притомны молоды Русины за Бра-

▲ На святочнім отворію 1. Сейму молодых Русинів – справа ПгДр. О. Глосікова, Др.Сц., директорка Музею русиньской культуры, Бц. М. Караш, П. Русиняк, Мгр. М. Дуфала, М. Секерак, Бц. К. Гуняра і Мгр. Ш. Левканичова.

тіславу- **П. Штефаняк, М. Кнап, М. Блажовський**, за Камюнку **М. Караш і І. Сивулькова**, за Бардійов **М. Железна** а за Левочу **К. Фурінова**. Закладательом і носным фундаментом сучастной нововыникнутой організації молоды Русины была братіславска організація, а їх главным партнером і помічником была РОС. Значіть по успішній реєстрації здружіня і поданю першых проектів на МК СР, зоорганізовали молоды Русины свій першій цілословенський сейм, котрый мав главні організачный і інформачный обсяг. На нім были молоды люде з Братіславы, Кошыць, Снины, Свидника, Камюнки, Пряшова і Стаціньской Розтокы.

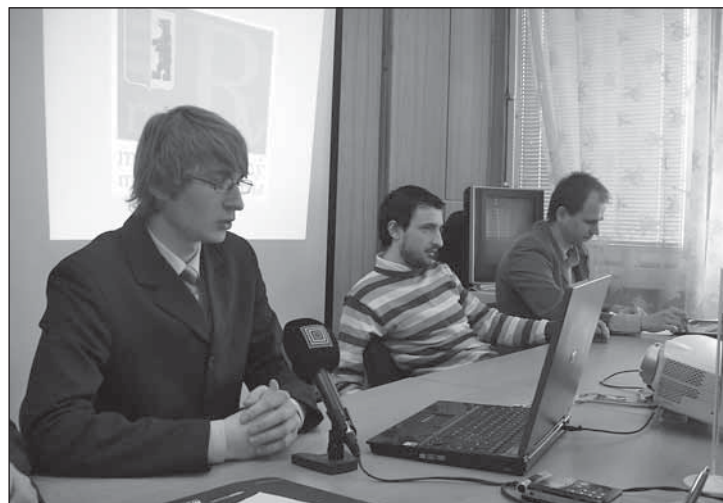
Я РУСИН БЫЛ, ЕСЬМ І БУДУ...

Знамы слова русиньской гімны зазвучали гнедь на самім зачатку і было за сердце хватаюче видіти, як молоды люде стоячі підспівовали. **Петро Штефаняк**, председа молодых Русинів за Братіславу, отворив 1. Сейм, на котрім привитав вшыткых делегатів, але і гостей, як **В. Противняк**, председу РОС, **ПгДр.О. Глосікову, ДрСц.**, директорку МРК, **Мгр. Ш. Левканичову**, редакторку русиньского

высиланя СР, **Инж. С. Бошелову**, посланкыню міста Пряшів, котра фінанчно помогла зреалізовати сейм, редакторкы народностного маґазину русиньского высиланя **СТВ Я. Сисакову-Саболову і В. Фірешову**, председкыню Світового фора молодых Русинів **Мгр. А. Блыхову**. По схвалію програму засіданя П. Штефаняк представив притомным організацію молоды Русины (дале м. Р) повів

о активітах, котры ся уж одбыли. Їх выслідок був веце як позітивний, бо молоды мають інтерес о русинство, лем потребовали тот знамый першій імпульз, котрый бы їх наштартовав. Звыразнив головны візіі, цілі і задачі м. Р. Повів, же організація є одкрыта каждый можній сполупраці і каждому Русинови. Будеме вдячны за будьяку підпору, котру нам можете дати або проявити. Інформовав і о зареєстрованых проектах на МК СР, котрых є цілково 6. Два з них суть выпрацованы і в сполупраці з МРК у Пряшові. Наслідні молодых

Русинів поздравив і привитив председа РОС **В. Противняк**. Він високо оцінив активіты молодых людей, звыразнив, же РОС хоче активно сполупрацювати із організаційов м.Р, котра є і колективным членом РОС. Вызвав молодых людей, жебы ся стали активными дописователями новинок Інфо Русин за каждый реґіон, у котрім жыють. Представив і діятельство РОС, як і інших колективных членів організації РОС. Гостителька м. Р, директорка МРК **ПгДр.О. Глосікова, ДрСц**, не крыла свою радость з того, яка велика кількість молодых людей ся зышла в музею. Мімо іншого повіла, же музей є отворений про вшыткых і же сполупрацу од молодых людей барз привитать. Сучастні вказала просторы музея і преднесла лекцію о выставленых артефактах, експонатах і акціях, котры будуть або уж ся одбыли в музею. **Бц. М. Караш**, председа молодых Русинів у Камюнці і член КВ РОС высвітлив з його погляду розділ меджі Русинами і Українцями. Звыразнив конкретны крокы з боку молодых ку зрахованю людей в році 2011. Представив вшыткы медія, котры роблять на полю русинства. Тыж повів, же головным цільом молодых Русинів є інтеґрація вшыткых русиньских організації. **Мгр. А. Блыхова**, председкыня Світового фора молодых Русинів (СФМ) інформовала о активітах організації, котра діє на цілосвітової уровни. Конштатовала, же СФМ ся стало 11. рядным членом Світового конгресу Русинів (СКР). Значіть, же дотеперь делеґаты за СФР не мали право голосованя на СКР і были призываны на конгрес лем як гости. Праві тоту зміну поважує

▲ Новозволеный председа організації Молоды Русины Петро Штефаняк - зліва, його протикандідат Мірослав Кнап і член Дозорной рады Андрій Зеєгер.

▲ Меджі молодых Русинів завітав і В. Противняк, председа РОС. В часі сейму собі його участници попозерали і експонаты в МРК з одборным выкладом діректоркы.

за барз позитивный факт у становках СКР, котрый є далшым штартом ку компетенціям рівноцінного партнерства молодых людей. **Бц. К. Гуняра**, делегат за Стаціньску Розтоку і член КВ РОС, быв найактивніший в дискузії, як і при даваню пропозицій ку становам. Предніс свій погляд ку фінанчній контролі організації, пропонував, жебы компетенції при фінанчных вопросах, підписах документів ітд. мали фурт двое людей - председа і член ВВ м. Р з тым, жебы вшыткы членове были о тім інформованы. То мож поважовати за барз позитивный принос до далшого діятельства здружїня, бо скушеность, яку мать уж на полю русинства, хоче перенести і передати до організації м. Р. Інтересовав ся о конкретну концепцію і розпрацюваня активіт на реґіоны. Повів, же не підпорує централізацію організації до Братіславы і высловив конкретны пропозиції змін Станов м.Р. **Д. Брудняк**, председа Справной рады Русиньского центра, н. о. у Свиднику, говорив на Сеймі о планах їх організації і о зареґістрованых проєктах. Высловив велике подякованя Я. Калинякови, председови МО РОС у Свиднику, за велику підпору і поміч при vzniku їх організації. Сучастні авізовав, же їх організація ся хоче стати колективним членом м.Р. Їх членство буде проїднане на найближшій засіданю новозволеного ВВ м. Р. **М. Кнап**, підпредседа м. Р в Братіславі, представив діятельство найміцнішой містной організації в Братіславі. **А. Зегер**, член ДР молодых Русинів, студент Правницькой факулты УК в Братіславі, уважні проїднав з членами каждый пункт Станов м. Р. і предніс пропозиції на зміну

Станов. Мож повісти, же і іншы притомны як **Мґр. М. Дуфала**, **П. Русиняк**, **Л. Тарчова**, **К. Фурінова** або **М. Секерак**, ся тыж активно запаяли до дискузії і ку пропозиціям на зміну Станов, де, окрем іншого, членове схвалили і неучасть на Сеймох. Значіть, же кедь дахто 2 раз за собов не приїде на сейм без оправданя, буде вылученый зо здружїня м.Р.

КАНДІДАТЫ НА ПРЕДСЕДУ МОЛОДЫХ РУСИНІВ

На функцію председы організації молоды Русины кандідовали:

Мірослав Кнап, 23 рочный студент 5.-ого рочника Факулты народогосподарства Економічної універзіты в Братіславі зо замірянном на фінанції і банковництво. Походить з русиньского села Удол, котре ся находить недалеко Старой Любовні. Од дітинства є в близкім контакті з русиньсков културов і традиціями. До організації вступив перед двома роками і є сучастный підпредседа організації молодых Русинів у Братіславі, де мать на старости фінанції. Анґажовав ся при выпрацюваню многих проєктів, котры уж были реалізованы і в сучастности мать розпрацюваный іщі єден вызначный проєкт, котрый буде організація подавати на Уряд Влады СР.

Петро Штефаняк, 23 рочный студент 5.-ого рочника Обходной факулты Економічної універзіты в Братіславі зо замірянном на цесотовный рух. Походить з русиньского села старолюбовняньского окресу - Малай Липник. Быв членом ФК Любовнян, де презентовав свою велику любов ку фолклору. Там, мімо танця і співу, грав на вшыткых можных інструментах. На фетівалі в Румуньску здобыв за свій талант 2 місце. Є активным

шырительом русиньской културы і зато ся в 2007 році став єдным із закладаючих членів секції молоды Русины в Братіславі. В роках 2007-2008 був сполуавтором проєкту, котрый намагав розвою села Малай Липник, фінанцованый ЕУ. З той нагоды выдав свою першу публикацію замірянну на історію села Малай Липник. В Братіславі періодічно організує стрітнутя студентів з окресу Стара Любовня. В сучастности є председом організації м.Р в Братіславі і наймолодшым членом Выконного выбору РОС.

РЕЗУЛТАТ ВОЛЕБ

По представліню кандідатів і їх основных планів і замірів, была зволена 3-членна волебна комісія у складі: **М. Караш**, **Л. Тарчова** і **М. Блажовский**, котра слідовала реґулярность тайных волеб председы молодых Русинів, членів Выконного выбору молодых Русинів і Дозорной рады. З 28 позваных делегатів, было притомных 18, котры мали право голосованя і 3 з них были делегованы волити. За председу

▲ На фото зліва Д. Брудняк, председа Справной рады Русиньского центра, н. о. у Свиднику, М. Ріндошова, новозволена членка ВВ м. Р за Снину, В. Лабанцова, членка ДР м. Р. Л. Ганчакова і Бц. К. Гуняра, член ВВ м. Р за Стаціньску Розтоку.

молодых Русинів був зволений **П. Штефаняк**, котрый здобыв 13 голосів, його протикандідат **М. Кнап** - лем 7 голосів з цілковой кількості 22. Двома ся при вольбі председы стримали голосованя.

При вольбах до **Выконного выбору м. Р**, як найвысшого орґану здружїня, ся брав до увагы реґіональний прінціп. То значіть, же ВВ м.Р мать з председом 7 членів, котрыма суть: **Мґр. Мартін Дуфала** за Братіславу, походжінном з Якубян, **Марія Ріндошова** за Снину, походжінном зо Стаціньской Розтоки, **Марек Секерак** за Кошыці, походжінном

з Басровець, **Катариа Фурінова** за Левочу, **Бц. Крістіян Гуняра** за Стаціньску Розтоку, **Бц. Мартін Караш** за Камюнку.

Із пропонованых кандідатів до **Дозорной рады м. Р** были зволены: **Андрій Зегер** за Братіславу, походжінном з Вранова над Топльов, **Вікторія Лабанцова** зо Стаціньской Розтоки і **Петро Русиняк** з Кошыць.

Записовательков і касіровок м. Р ся стала сучастна записователька **Любка Тарчова**, членка м.Р за Братіславу, походжінном з Габуры, окрес Меджілабірці. В сучастности студентка 5.-ого рочника Лікарской факулты в Бартіслві.

УЗНЕСІНЯ 1. СЕЙМУ ОБЧАНЬСКОГО ЗДРУЖІНЯ МОЛОДЫ РУСИНЫ

Членове ся узнесли, же адреса про доручованя пошты буде змінена, з теперішньої Левочска ул. ч. 9 Пряшів на приватну адресу председы м. Р.

Узнесли ся на фінальній подобі станов, становили головны цілі організації, котры были ідентіфікованы і в становках.

Узнесли ся, же вышку членьского буде схвальовати Выконный выбор м.Р на своїм першій засіданю і же председа м. Р буде іднати в мені організації мінімальні з далшым єдным членом ВВ м. Р., але нігда без схвалїня ВВ м. Р.

Приятима і схваленыма узнесінями ся 1. сейм м. Р скінчів і зачала тверда робота, котра чекать нашу організацію. Но віріме, же новозволены орґаны м. Р на челі з ей шыковным председом, поведуть русиньску молодеж тов найліпшов дорогов, котра принесе хосен вшыткым Русинам.

Текст і фото Сілівя Лісїнова

ЯЗЫКОЗНАВЧИЙ КУТИК

К УЖЫВАНЮ ФОРМЫ ЛЕКСЕМЫ „МОГО“ АБО „МОЙОГО“?

З нашого погляду форма ґенітива, датива і акузатива єднотного числа містоназівника *мого*, *мому* як стягнута форма має нюанс говорувий, а повна форма *мойого*, *мойому* – літературний, зато же підлігати філологічній закономірності основи слова номінатива *мій* і наслідні локатива (о) *моім* і інструментала (з) *моім* і повнітьов вшыткым формам множного числа і зато, же скривать в собі абсолютный конець кориня

согласный «-й» і зато в ґенітиві, дативі і акузативі єднотного числа, аналогічно іншым падовым фор-

мам, належить ужывати в літературній нормі форми *мойого*, *мойому*, (акузатів) *мойого* што ґарантує закономірность вшыткых

і форми акузатива як і ґенітива, а стягнуты форми: *мого*, *твого*, *свого*, *го*; *мому*, *свому*, *твому*, *му* – як говоровы (діалектны).

Дай святый покій мойому братови. Старай ся о свойого ґазду а не позерай на його красу. Твойому плачу лем його красны очі поможуть...

падовых форм і реалізує повну формотворну сістему русиньского языка.

І так, по закону языкознатства і логіки слідує ужывати як літературну норму в ґенітиві і іншых присвойных містоназівників *мойого*, *свойого*, *твойого*, *його*, в дативі – *мойому*, *свойому*, *твойому*, *йому*

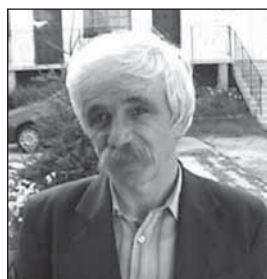
Значить, же буква «-й-» зіставать во вшыткых падовых формах, бо так творить нормотворну сістему і русиньского літературного языка як тому є в руськім, білоруськім, українськім, словенськім, чеськім і в іншых. языках.

Доц, ПгДр. Юрій Панько, к. ф. н.

Ладіслав Чікі (на фото) уж пятнадцять років робить главного камермана про вшыткы народностны меншыны на Словенську, значить і про нашу русиньску. Як сам повів, має мадярьско-словенське походжіня, но думаня і сердце русиньске. Окрем народностных маґазинів, теперь приправує і народностны справы, котры СТВ 2 высылать каждый вівторок о 19.00 год. Він є нелем камерманом, але і режисером тых справ. Його памятным зажитком є выступ на гору Кременець, де ся зышли молоды Русины з трьох штатів – Словенська, Польска і України, бо таку дорогу небезпечным пралісом іщі нігда не зажив. Русиньску бісїду розумить, барз ся му любить і меджі Русинами ся все чує добрі. Кедь увидите найновшы народностны справы, то є і заслуга камермана і русиньского сімпатізанта Ладіслава Чікіго, але і його колеґинь Любы Кольовой, драматурґічкы і сценарісткы справ а тых Ярославы Сисаковой – Саболовой, редакторкы і модераторкы.

АК - СЛ.

Лемківска література в Братіславі

17. 2. 2009 Польський інштїтут у Братіславі зорґанізовав стрічу з найвызначнішым сучасным лемківським поетом **Петром Мурянком** (власным меном **Петро Трохановський**).

Петро Мурянка присвятив свій жывот і творчость шыріню лемківской культуры нелем як поет, але і як учитель лемківского языка, редактор лемківского періодіка *Бесіда*, дїакон православної церкви і ведучий церковного хору в Криніці. А тото з нього робить найрепрезентатівнішого представителя оброджіня Лемків в Польску. Бісїду з поетом модеровав наш знамый літературный критік **Доц. ПгДр. Василь Хома, ЦСц.**, бывшый председа Сполку русиньских писателів Словенска.

www.rusyn.sk

Карпатська Русь – регіон спокійного сполужитя народів і народностей

Під таков назвов ся 12. фебруара 2009 р. в просторах Пряшівской універзіты одбыв научный семінар карпаторусиністкы, котрый зорґанізовав Інштїтут русиньского языка і культуры при ПУ. З лекційов із выше наведенов темов выступив професор Торонтської універзіты і член Кральовской академії наук Канады **Павел Роберт Маґочій**. В програмі семінара была і презентація найновшых выдань з карпаторусиністкы.

-р-

На навщіві у братів Русинів

Русиньска оброда на Словенську за скоро 19 років свого єствованя здобыла добры робочі і приятельскы контакты з многыма русиньскыма орґанізаціями за границьов нашого штату. Ку єдным з найліпшых одношінь, котры має РОС, належать контакты з нашыма братами Русинами зо сербской Войводиной, котрых найвеце жыє в Руськім Керестурі, Коцурі, Дюрдьові і в многых іншых селах Сербії.

12. фебруара 2009 навщівив нашу орґанізацію РОС і редакцію Інфо Русина знамый представитель сербских Русинів **Дюра Папуґа**, председа Руськой маткы і підпредседа Світової рады Русинів. Зужытковав нагоду (бо на другый день – 13. 2. 2009 мала у Пряшові засідати Світова рада Русинів) свого перебуваня в Пряшові і росповів нам о величезных ославах їх недавного цілоштат-

ного праздника вшыткых Русинів Сербії (писали сьме о тім в попередніх выданях наших новинок). Але побісїдовав нам тых як ся готують Русины у Войводіні на юбілейный 10. Світовый конґрес Русинів, котрый буде в літі того року у їх русиньскім центрі – Руськім Керестурі, но говорило ся і о сполупраці Руськой маткы з Русиньсков обродов на Словенську, главні в области культуры.

На фото Дюра Папуґа в дружній бісїді з довгорічним приятельом

Інґ. Павлом Дупканічом, бывшым председом ДР РОС і сучасным членом Порадного орґану РОС.

А. Кузмякова

Дорогы школярі, маленькы і векшы

Мате за собов уж цілый першы піврік роботи у вашій школі. Достали сьте за свою науку піврічны свідтелиства, што є властні выплата за вашу роботу. Єдны сьте спокійны веце, други може менше. Але нич іщі не є страчене, бо мате перед собов другый піврік, в котрім собі тото, што сьте маленько занедбали, можете добігнути, зліпшыти. Часу і можности на то будете мати дость. О пару днів (од 23. 2. 2009) вас чекають ярны вакації, коли собі можете начерпати новых сил до науки, оддыхнути подля своїх предств, выдумовати вшелиякы забавкы. А ку тому хочеме приспіти і мы нашыма легенькыма задачами, прі котрых можете од нас выграти і потішуючу ціну. Правда лем тот, хто выпрацує допбрі вшыткы 4 задачі. Так подьме до того!

-ак-

1. задача

Познаш хыбаючі слова?

Істо познате текст співанкы од нашой знамой співачкы **Марії Мачошковой**, кедь ні, най вам при його доповнню помогуть ваши родичі.

*Коли-м была мала, мала,
.... .. колысала.*

*Коли-м мала літ шістнадцять
Любило ня ..... двадцять.*

4. задача

Найдеш девять розділів на образку?

З фіглями дале зайдеш

Недобрый хлопецъ

- Мамко, могу іти ся бавити з Петьом?
- Ні, бо він недобрый хлопецъ.
- Тоды могу го іти набити?

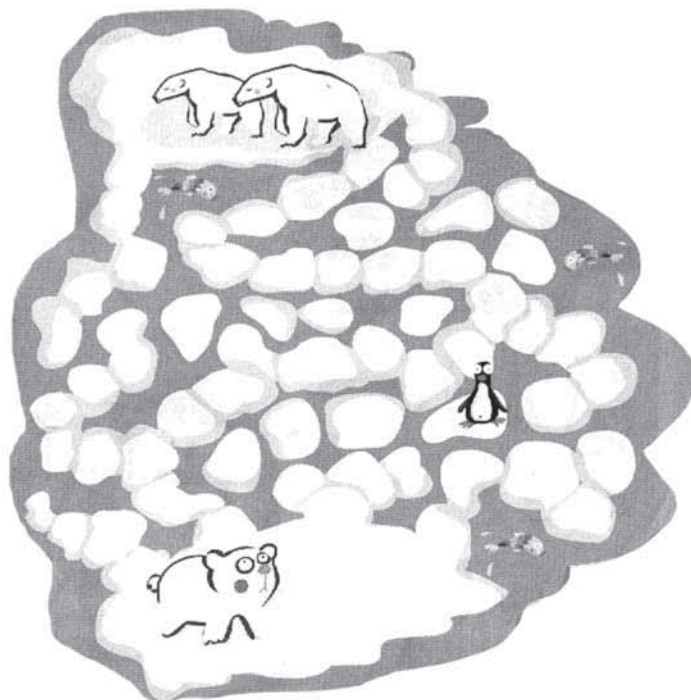
Зашпоровав

- Сын ся хвалить отцьови:
- Я днесь не сів на автобус, але біжав ем за ним і зашпоровав ем 20 центів.
- Добрі, але другыраз біж за таксіком, таш зашпоруеш веце.

2. задача

Мацко глядять дорожку

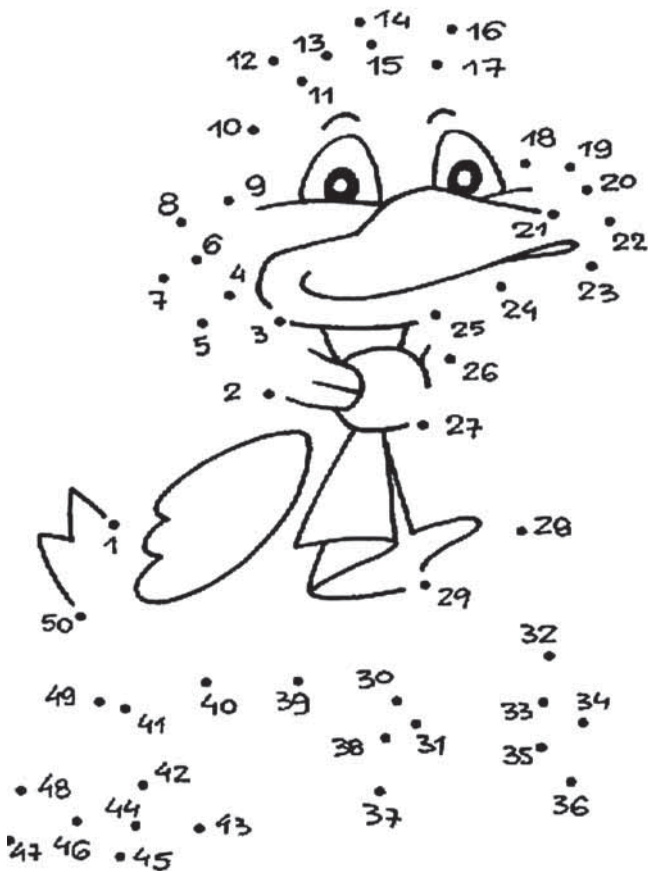
Поможте найти дорожку малому мацкови, жебы ся достав ку своїй родині. Дорога на берег веде лем по поспойованых ледовых кригах.

3. задача

Докінч образок

Докінч образок так, же зарядом поспоюеш чісла з крапками од 1 до 50.

Сторінку про вас приготвила А. Кузмякова

ТРИНАСТЫЙ ФЕВРУАР – ДЕНЬ РУСИНЬСКИХ ПРО І ПРОТИ АКЦІЙ

Пятніца, а ішці ку тому тринастого?! То є датум, котрый звывкли люде поважовати за нещастный. Наши предкы тогды нич не зачінали, бо ся може дашто плане притрафити. Тринастка сімболізує кількость людей при Послідній вечері а Пятніца день укрижованя Ісуса Хріста. І славны великаны ся бояли: Черчіл в тот день нігде не ходив а Бонапарте не бойовав. Уж зрана, у тоту магічну пятніцу (коли пишу тоты рядкы), ня заразив тітулок в новинках: POZOR! DNES NAS STRAŠÍ PIATOK TRINÁSTENO! Мала єм вшелякя мысль, кедь єм знала, же в пятніцу тринастого фебруара 2009 ся у Пряшові одбудуть штири акції про Русинів і о Русинах. Перша - цілосвітового характеру, было дообідне засіданя Світової рады Русинів

▲ Участники мітінгу перед Руським домом в Пряшові. Другый справа Ф. Віцо, председа прясівской МО РОС і главный ініціатор мітінгу, зліва коло нього Г. Бескід, председа Руського клубу 1923 і МУДр. В. Янко, підпресда МО РОС і посланець за місто Пряшів.

нів (СРР) в просторах ПУ, де ся зышли єй членове - лідры русиньских організацій з Европы (Словенско, Сербія, Польско, Україна, Мадярьско, Чесько, Румуньско, Хорватсько) і Америкы (Канада і США) на чєлі із своїм председом Проф. Р. Магочійом. Такой по обіді была авізована друга акція – пресконференція о выслідках засіданя СРР і о мітінгу перед будовов Руського дому в Пряшові о його принавернутя Русинам, третім був протестный мітінг а наконець Першый світо-

вый машкарный бал Русинів в прясівській Дуклі.

„ТЛАЧОВКА“ ЛЕМ О РУСЬКИМ ДОМУ

Пообіді о 14.00 години была в простарах Регіоналной організації Словенського сіндікату новинарів у Пряшові пресконференція лем з єдиным важным пунктом - РУСЬКИЙ ДОМ, будова, котру нам з народной збіркы купили наши русьньскы предкы. Найперше Федор Віцо, председа прясівской МО РОС, інформовав о підпорнім мітінгу за навернутя будовы Руського дому, котрый мав быти такой о годину перед Руським домом. Говорив і аргументовав, чом таку акцію зорганізовала МО РОС в Пряшові. Найглавніша причина, котру Ф. Віцо, але ішці подрібніше ПгДр. Г. Бескід, председа Руського клубу

1923, на пресконференції презентували є, же далшыи Руський клуб 1923 на чєлі з Штефаном Секераком, справцьом Руського дому, „ПОДВОДОМ“ ведно з далшыма двома його членами (К. Барном і П. Бірчаком) заложыли надацію, на котру урядні перевели цілый масток (в ціні 9,5 мільйона Ск) будовы Руського дому. „ПОДВОД“ спочівать в тім, же підписы членів зо списку презентацій знеужыли ку документам на схваліня процедур коло Надації. Двоє з тых людей (Доц. М. Шутяк і Ш.

▲ МУДр. В. Янко, підпресда прясівской МО РОС, у своїм выступліню перед участниками мітінгу вьразні підкреслив на высячім плагати слово „ПОДВОД“. Коло нього зліва М. Забавський і Ф. Віцо, председа МО РОС у Пряшові.

Крушко) тот ганебный факт потвердили і перед вшыткыма медіями на пресконференції. Представителі медій, котры пришли на пресконференцію в богатім заступліню, проявили великий інтерес о презентованыи проблем Русинів.

Авізованыи брифінг о выслідкых із засіданя Світової рады Русинів на пресконференції не був, ани ніхто не высвітлив причину ЧОМ. Од нашого председа РОС В. Противняка, члена СРР, сьме ся дознали, же на засідані были вшыткы членове СРР і іншы конкретны і цінны інформації о 10. Світовім конгрєсі Русинів, котры надруєме в далшій ціслі Інфо Русина.

РУСИНЫ – „БЕЗДОМОВЦІ“ ПЕРЕД РУСЬКИМ ДОМОМ

З „тлачовкы“ вшыткы перешли перед будову Руського дому на протестный мітінг. Ту модераторске слово мав Мгр. П. Крайняй, мол., член выбору прясівской МО РОС, котрый участників інформовав о ситуації коло РД і основных

пожадавках Русинів, котры бы ся дали згорнути до выслову Руський дом купили русиньскы предкы Русинам на культурне діятельство і тому цілю бы мав служыти, а не єдній особі. Тото звыразнили у своїх выступлінях на мітінгу і далшы членове выбору МУДр. В. Янко, Доц. О. Сипко і іншы. Основным заміром мітінгу было дати наяво неспокойность з дотеперішньов ситуаційов коло Руського дому, котрый є уж довгыи час запертый. А тото ся подарило і вдяка богатому заступліню словенських медій, як і добрий організачній приправі акції членами выбору МО РОС на чєлі із їх председом Ф. Віцом. Но позераючі на стрічу наших людей вонка, де дув холодный вітер зо снігом і при підписованю списка, вызерали Русины як „бездомовці“ перед Руським домом. А споза фірангы Руського дому в тепленьку хтось закуковав... Хто то був? Легко ся здогадати...

Анна Кузмякова, фото авторкы

▲ Богато на мітінгу были заступлены новинарі з різних медій.